

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СВИНАРСТВА І АПВ НААН
ПОЛТАВСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ КРИЧЕВСЬКОГО
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО
ШВЕДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК
УНІВЕРСИТЕТ МИКОЛАЯ КОПЕРНИКА

**«Актуальні питання фізіології продуктивності
сільськогосподарських тварин»**

**Міжнародна науково-практична конференція
присвячена 125-річчю від дня народження
академіка Олексія Володимировича Квасницького**

24,25 лютого 2025 року

м. Полтава

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СВИНАРСТВА І АПВ НААН
ПОЛТАВСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ КРИЧЕВСЬКОГО
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО
ШВЕДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК
УНІВЕРСИТЕТ МИКОЛАЯ КОПЕРНИКА

**«Актуальні питання фізіології продуктивності
сільськогосподарських тварин»**

**Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 125-річчю від дня народження
академіка Олексія Володимировича Квасницького**

24-25 лютого 2025 року

м. Полтава

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету Технологій тваринництва та продовольства Полтавського державного аграрного університету (протокол № 8 від 24.03.2025 р.)

УДК 636:591.1

А 43

Редакційна колегія:

Олександр ГАЛИЧ – ректор Полтавського державного аграрного університету, кандидат економічних наук, професор – голова оргкомітету;

Анатолій ШОСТЯ – проректор з науково–педагогічної, наукової роботи Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник – співголова оргкомітету

Марія ІЛЬЧЕНКО – доцент кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, старший дослідник – відповідальний секретар.

Світлана УСЕНКО – декан факультету технологій тваринництва та продовольства Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Олександр ЦЕРЕНЮК – директор Інституту свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Олександр СУПРУНЕНКО – директор Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського, кандидат історичних наук;

Олена ШИЯН – завідувачка науково – дослідного експозиційного відділу природи Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського;

Алла ПАВЛЕНКО – завідувачка відділу документів із технічних та природничих наук Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Івана Котляревського;

Віктор САМОРОДОВ – доцент кафедри захисту рослин навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології Полтавського державного аграрного університету;

Віктор СЛИНЬКО – професор кафедри технологій виробництва продукції тваринництва Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олена МИРОНЕНКО - доцент кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Альона СЯБРО – асистент кафедри технології виробництва продукції тваринництва Полтавського державного аграрного університету, доктор філософії;

Іван ЖЕЛІЗНЯК – завідувач навчально-наукової лабораторії біотехнології відтворення сільськогосподарських тварин імені академіка В.Ф. Коваленка кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О. В. Квасницького Полтавського державного аграрного університету.

Галія ЗАМАРАЦЬКА – асоційована професорка Шведського університету сільськогосподарських наук (м. Уппсала), фахівчиня із зовнішнього співробітництва з питань якості продуктів харчування, координаторка дослідницьких шкіл «Фокус на продуктах харчування і біоматеріалах» і «LiFT» («Технології майбутнього для виробництва продуктів харчування»), почесна професорка Полтавського державного аграрного університету

Клаус–Петер БРЮСОВ – професор, габілітований доктор, почесний доктор університету Миколая Коперника

До збірника матеріалів міжнародної науково-практичної конференції ввійшли результати досліджень щодо актуальних проблем фізіології тварин. Матеріали надруковані в авторській редакції.

Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

Міжнародна науково-практична конференція присвячена 125-річчю від дня народження академіка Олексія Володимировича Квасницького «Актуальні питання фізіології продуктивності сільськогосподарських тварин»: міжнародної науково-практичної конференції, 24-25 лютого 2025 р. Полтава : ПДАУ, 2025. 140 с.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	9
Самородов В. М., Кигим С. Л., Шиян О. О. ТВОРЧІ ПОРОГИ АКАДЕМІКА О. В. КВАСНИЦЬКОГО (1900 - 1989) НА ТЛІ ЙОГО БІОГРАФІЇ	10
Церенюк О.М., Кунець В.В., Міненко Г.В. Боржак Т.М. РАРИТЕТНІ НАУКОВІ ДЖЕРЕЛА 30-ТИХ РОКІВ ХХ СТ. З ТВОРЧОЇ СПАДЩИНІ О. В. КВАСНИЦЬКОГО У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ОБІГУ	14
Шиян О. О., Кигим С. Л. МЕМОРІЇ АКАДЕМІКА О. В. КВАСНИЦЬКОГО (1900-1989) У ЗІБРАННІ ПОЛТАВСЬКОГО КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ ІМЕНІ ВАСИЛЯ КРИЧЕВСЬКОГО.....	17
Адміна Н. Г., Адмін О. Є. ЗАПЛІДНЮВАНІСТЬ КОРИВ-ПЕРВІСТОК У РІЗНІ СЕЗОНИ РОКУ	20
Андрущенко А.В. ЖИРНІСТЬ МОЛОКА КОРИВ	22
Бойчук Б.І., Грищук І.А., Карповський В.І. ВПЛИВ АВТОНОМНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ НА ВМІСТ ЛІПОПРОТЕЇДІВ У КРОВІ КІЗ.....	24
Ващенко П.А., Городничий В.А., Степаненко С.О. ТЕПЛОВИЙ СТРЕС У МОЛОЧНОМУ СКОТАРСТВІ: НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ	26
Войтенко С.Л., Сидоренко О.В. ДО ПИТАННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ГЕНОФОНДУ СВИНЕЙ	28
Гащук В.Я., Мазур Н.П., Бойко А.О. ЦИФРОВІ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ЗДОРОВ'Я КОРИВ	31
Гужвинська С.О., Ващик Є.В., Кошелєв В.В. МІКРОФЛОРА СЕКРЕТУ МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ ПРИ РІЗНИХ ФОРМАХ МАСТИТУ У КОРИВ.....	33
Данчук В.О., Карповський В.І. ВПЛИВ НАНОСПОЛУК МАГНІЮ НА ПОКАЗНИКИ ОБМІНУ БІЛКА У СВИНОМАТОК.....	35
Зелінка М.П., Федорович Є.І., Мазур Н.П. ГЕМАТОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ КРОВІ КОРИВ ПОРОДИ ЛІМУЗИН РІЗНОЇ СЕЛЕКЦІЇ	37
Зінов'єв С. Г., Кольчик О. В., Акімов О. В. ЗАСВОЄННЯ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН КОРМУ СВИНЯМИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЇХ СТАТІ.....	39
Зінов'єв С.Г., Курман А.Ф., Сініцин О.С. ФІТОДЕЗІНФЕКТ НА ОСНОВІ <i>JUGLANS REGIA</i> В ОРГАНІЧНОМУ СВИНАРСТВІ	43
Іваницький І.Т., Шаран М.М. ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ЕЯКУЛЯТІВ КНУРІВ ПІСЛЯ ЗГОДОВУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ДОБАВКИ ЗА УМОВ ТЕПЛООВОГО СТРЕСУ	47

Ільченко М.О., Шаферівський Б.С., Кузьменко Л.М. БІОХІМІЧНИЙ СКЛАД СПЕРМИ ТА ЇЇ ПЛАЗМИ У КНУРІВ ТА ЇХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ..	49
Ільчишина М.М., Грищук І.А., Карповський В.І. ВПЛИВ АВТОНОМНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ НА ПОКАЗНИКИ ОМЕГА-3 І ОМЕГА-6 ЖИРНИХ КИСЛОТ У МОЛОЦІ КОРОВИ	51
Калічак Є. В., Брошков М. М. БІОХІМІЧНІ ПАРАМЕТРИ СИРОВАТКИ КРОВІ СОБАК З НЕОПЛАЗІЄЮ	53
Караванський М. О., Брошков М.М. АДАПТИВНИЙ ВПЛИВ РЕЧОВИН ГУМІНОВОЇ ПРИРОДИ НА ОРГАНІЗМ ТЕЛЯТ В РАННІЙ НЕОНАТАЛЬНИЙ ПЕРІОД	56
Карбан Ю. В. ОСОБЛИВОСТІ ЛАКТАЦІЇ ТА ЯКІСТЬ МОЛОКА КІЗ РІЗНИХ ПОРІД.....	58
Коваленко Л.В., Коренева Ю.М., Палій А.П. ВИЗНАЧЕННЯ ЕМБРІОТОКСИЧНОСТІ ДЕЗІНФІКУЮЧИХ ПРЕПАРАТІВ НА ОСНОВІ БІНАРНИХ НАНОЧАСТИНОК АРГЕНТУМУ, МІДІ ТА ЦИНКУ НА БІЛИХ ЩУРАХ.....	60
Климась А.Р. ПОШИРЕННЯ ТА СИМПТОМИ ХВОРОБ ПАЛЬЦІВ У КОРІВ	62
Ковальчук О. О., Томчук В. А., Греля Р.В., Химинець П.С. СТАН АНТИОКСИДАНТНОЇ СИСТЕМИ СВИНЕЙ ЗА ДІЇ НАНОСПОЛУК МЕТАЛІВ.....	65
Козак А. Б., Халак В. І., Бордун О. М. ОЗНАКИ ВЛАСНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ РЕМОНТНИХ СВИНОК ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ ФРАНЦУЗЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ, ЇХ МІНЛИВІСТЬ ТА КОРЕЛЯЦІЙНИЙ АНАЛІЗ	67
Кравченко О.І. ФІЗІОЛОГІЧНІ ТА ПРОДУКТИВНІ ЗМІНИ У КІЗ В УМОВАХ ВОДНОГО СТРЕСУ	70
Кульбако О.В., Журенок О.В., Грищук І.А. ВПЛИВ ВЕГЕТАТИВНОЇ РЕГУЛЯЦІЇ НА ВМІСТ ФОСФОРУ І КАЛЬЦІЮ В ОРГАНІЗМІ КУРЕЙ-НЕСУЧОК.....	72
Лобченко С.Ф., Біндюг О.А., Боржак Т.М., Ільченко М.О. ВПЛИВ СПЕРМИ КНУРІВ, ЩО ОСЦИЛЬОВАНА З АМПЛІТУДОЮ В 0,5 ТА 1,0 °С НА ПОКАЗНИКИ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ СВИНОМАТОК	74
Марченко В. А., Ткачов А. В., Петраш В. С. ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА	77

Матіюк В. В., Сасенко А. М., Пека М. Ю. ВПЛИВ ПОЛІМОРФІЗМІВ У ГЕНАХ ЕСТРОГЕНОВОГО ТА ПРОЛАКТИНОВОГО РЕЦЕПТОРІВ НА ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК МИРГОРОДСЬКОЇ, ПОЛТАВСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ТА УЕЛЬСЬКОЇ ПОРИД	78
Мироненко О.І., Фесенко О.Г., Панасова Т.Г. ВПЛИВ КОМПЛЕКСНОЇ КОРМОВОЇ ДОБАВКИ НА ТРАВЛЕННЯ СВИНЕЙ	81
Ніколенко І.В., Данчук О.В. ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА СВИНИНИ ЗА УМОВ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ РІЗНИХ КЛІМАТИЧНИХ УМОВАХ.....	83
Панасова Т.Г., Мироненко О.І. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ЕМБРІОНІВ У КОНЬАРСТВІ	85
Петраш В.В., Прусова Г.В. Ткачова І.В. ВПЛИВ ТЕМПЕРАТУРИ ПОВІТРЯ НА МОЛОЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ.....	88
Петулько П.В. ВПЛИВ ЗГОДОВУВАННЯ ГІДРОПОННОЇ ЗЕЛЕНІ НА ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА	90
Поліщук А. А., Шостя А.М., Желізняк І.М. ПРОЦЕСИ ТРАВЛЕННЯ У СВИНЕЙ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЯКОСТІ ПРОТЕЇНА НАСІННЯ СОЇ.....	92
Португейс О.О. ТИТР АНТИТІЛ ПРОТИ ВІРУСУ СОБАЧОЇ ЧУМИ ТА ТОКСОПЛАЗМОЗУ У СИРОВАТЦІ КРОВІ СОБАК З ЕПІЛЕПСІЄЮ.....	96
Рівіс Й. Ф., Постоєнко В. О., Стадницька О. І., Безалтична О. О. КОЕФІЦІЄНТИ ПЕРЕХОДУ ТА ВМІСТ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ І ЖИРНИХ КИСЛОТ У БДЖОЛИНИХ СТІЛЬНИКАХ У РІЗНИХ ЗОНАХ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ	98
Сарнавська І.В., Маховий А.Г., Брик Р.О., Самовик А.С. ВПЛИВ ЦИНКУ У ФОРМІ НАНОАКВАХЕЛАТУ НА ВІДТВОРЮВАЛЬНУ ЗДАТНІСТЬ КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ	102
Сарнавська І.В., Шостя А.М., Маховий О.Г., Шпирна І.Г. РОЛЬ ВІТАМІНІВ АНТИОКСИДАНТНОЇ ДІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВІДТВОРНОЇ ЗДАТНОСТІ СВИНОМАТОК.....	104
Сябро А.С., Слинко В.Г., Березницький В.І. РОЛЬ ПРООКСИДАНТНО-АНТИОКСИДАНТНОГО ГОМЕОСТАЗУ У ПРОТІКАННІ СПЕРМАТОГЕНЕЗУ	106
Ткачова І.В., Лютих С.В., Чехічин А.В. ЕТАПИ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РИСИСТОЇ ПОРОДИ КОНЕЙ.....	109
Усенко С.О., Шостя А.М. ЗМІНА ПРООКСИДАНТНО-АНТИОКСИДАНТНОГО ГОМЕОСТАЗУ У КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ ПРИ ЗГОДОВУВАННІ НАНОАКВАХЕЛАТІВ.....	111

Федак В. Д., Полуліх М. І., Стадницька О. І., Терпай В. П., Китаєва А. П. Безалтична О. О. КІЛЬКІСНІ І ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ МОЛОКА КОРИВ-ПЕРВІСТОК БУРОЇ КАРПАТСЬКОЇ ПОРОДИ РІЗНОГО ТИПУ КОНСТИТУЦІЇ.....	114
Фролова Г.О., Ткачова І.В. РІВЕНЬ МІНЛИВОСТІ ОЗНАК КОНЕЙ ОРЛОВСЬКОЇ РИСИСТОЇ ПОРОДИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПОПУЛЯЦІЇ.....	116
Халак В. І., Волощук В. М., Церенюк О. М., Засуха Л. В. ПОКАЗНИКИ БІЛКОВОГО ОБМІНУ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОДУКТИВНІСТЮ МОЛОДНЯКУ СВИНЕЙ ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ УГОРСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ	119
Чілік М.І. ГЕМАТОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ КРОВІ У СЕРОПОЗИТИВНИХ ТА СЕРОНЕГАТИВНИХ НА ТОКСОПЛАЗМОЗ КОТІВ З АТОПІЧНИМИ ДЕРМАТИТАМИ	122
Bevz N. L., Lykhach V. Y. PRODUCTIVE TRAITS OF SOWS WITH THE USE OF FEED ADDITIVE «IMUNOCHASNYK»	124
Brüssow K.-P., Vernunft A., Rátky J., Jaskowski J.M. SINGLE FIXED-TIME LAPAROSCOPIC INTRAUTERINE INSEMINATION AS A TOOL TO OBTAIN LOW-DIVERSITY PORCINE EMBRYOS	126
Chentsov M. M., Lykhach A. V. INTEREST OF PIGS IN GROWING UP TO ENRICHMENT OBJECTS	127
Khavin O.V., Redko V.I., Bobrytska O.M. HEART RATE VARIABILITY IN DOGS WITH DIFFERENT AUTONOMIC STATUS	129
Pastukhova T.A., Fisenko S.A. HEMATOLOGICAL BLOOD INDICES OF CHAROLAIS HEIFERS OF DIFFERENT GENOTYPES	131
Shablia V. P., Syromiatnykov Y. M., Shablia P. V. USING PIG MANURE HYDROWASH AS A LIQUID COMPONENT IN OBTAINING HUMIC ACID FROM ORGANIC WASTE.....	133
Shelevach A.V. NITROGEN EXCHANGE IN THE RUMEN OF BULLS WHEN FEEDING DIFFERENT FORMS OF FIBER-CONTAINING FORAGE.....	135
Yaroschuk D.A., Lykhach A.V. FATTENING TRAITS OF PIGS DEPENDING ON ACTIVITY CLASS.....	137

ПЕРЕДМОВА

Міжнародна науково-практична конференція присвячена 125-річчю від дня народження видатного вченого – академіка Академії наук УРСР, Героя Соціалістичної Праці, Лауреата Державної премії УРСР, заслуженого діяча науки і техніки УРСР Олексія Володимировича Квасницького (1900–1989 рр.).

Академік О. В. Квасницький – автор наукових розробок світового рівня. У 1950 році Олексієм Володимировичем вперше у світі одержані хірургічним способом поросята-трансплантати. Він дослідив у віковому аспекті фізіологію: травлення і обміну речовин (1930–1981 рр.), лактації (1932–1970 рр.), вищої нервової діяльності (1953–1960 рр.) у свиней, репродукції у свиней, корів, овець, кролів (1946–1989 рр.). Розробив теоретичні основи і практичні рекомендації щодо раннього і надраннього (10-денного) відлучення поросят, а відтак – технологію інтенсивного використання свиноматок (1963–1982 рр.), працював над розробкою методу полібаричної стимуляції багатопліддя і великопліддя свиноматок (1973–1985 рр.), створив фракційний метод штучного осіменіння свиней (1957–1985 рр.).

Олексій Володимирович автор 33 книг, монографій, брошур, 154 статей, численних науково-популярних робіт. Його винахідницька і конструкторська діяльність втілена у 26 авторських свідоцтвах.

Наукові праці О. В. Квасницького перекладались на французьку, угорську, чеську, естонську, іспанську та англійську мови і широко відомі науковій світовій спільноті.

Академік О. В. Квасницький підготував 35 кандидатів і докторів наук.

Пріоритетним напрямом робіт наукової школи академіка О. В. Квасницького були і є застосування фізіологічних методів підвищення репродуктивної здатності тварин. Тому всі біотехнологічні розробки незмінно ґрунтуються на теоретичному принципі розкриття і використання фізіологічних закономірностей організму свині.

Мироненко О.І.

к.с.-г. н., доцент кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького, доцент,

Фесенко О.Г.

к.с.-г. н., с.н.с., доцент кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького,

Панасова Т.Г.

к.вет.н., доцент кафедри хірургії та акушерства, доцент,
*Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна*

ВПЛИВ КОМПЛЕКСНОЇ КОРМОВОЇ ДОБАВКИ НА ТРАВЛЕННЯ СВИНЕЙ

Знання творчого шляху та наукових здобутків О.В. Квасницького є провідним фактором для формування аграрної науки нашої держави. На чолі з академіком О.В. Квасницьким здійснені фундаментальні дослідження з фізіології травлення у свиней, результати яких стали теоретичною основою для подальшої розробки оптимальних норм годівлі.

Ефективне використання сільськогосподарських тварин в умовах високої інтенсифікації виробництва продовжує вимагати глибоких знань як у фізіології так і годівлі. Висока продуктивність тварин пов'язана з напруженістю всіх фізіологічних процесів і в першу чергу систем травлення, дихання, відтворення та лактації. Для збільшення виробництва сільськогосподарської продукції і поліпшення її якості важливе значення має забезпечення тварин поживними та біологічно активними речовинами в складі раціону [1].

На сьогодні в організації повноцінної і збалансованої годівлі сільськогосподарських тварин використовують понад 500 різних кормів і кормових добавок. При цьому досягнення і рентабельність галузі тваринництва залежить не тільки від ефективності застосування вегетативних кормів, а й від правильного науково-обґрунтованого введення кормових добавок. Це зумовлено передусім тим, що тільки у складі комбікорму можна увести в раціон практично всі дефіцитні елементи живлення [1, 2].

Введення до раціонів свиней високо цінних кормів у кількості необхідній для інтенсивності росту, знижує рентабельність виробництва та підвищує собівартість продукції свинарства. Це дозволяє скорочувати вміст у раціонах кількість недешевих інгредієнтів комбікормів і шукати добавки, які б покращували перетравлення та засвоєння поживних речовин із менш

цінних кормових джерел. Тому виникає зацікавленість використовувати нетрадиційні кормові біологічно активні добавки в годівлі свиней.

Сучасна галузь кормових добавок для свиней постійно розвивається, і нові тенденції в цій галузі відкривають широкі можливості для покращення здоров'я та продуктивності тварин. Однією з головних тенденцій є використання натуральних інгредієнтів у складі кормових добавок, таких як рослинні екстракти, мінерали, вітаміни та ферменти. Це дозволяє забезпечити свиней необхідними поживними речовинами без шкідливих хімічних домішок [4].

Для отримання екологічно чистої тваринницької продукції склад раціонів і кормових добавок повинен бути збалансованим не тільки за поживністю, енергією та іншими показниками, але і в повній мірі узгоджуватися з фізіологічними процесами травлення та стимулювати їх.

Сьогодні, у зв'язку з посиленням екологічних вимог відносно до вмісту кормових добавок природного і синтетичного походження, проблема споживання екологічно чистої продукції не перестає бути актуальною.

Питання впливу природних мінералів у поєднанні з протеїном мікробіологічного походження та рослинними компонентами досліджуються, виникла необхідність вивчення фізіологічних особливостей шлунково-кишкового травлення у поросят після відлучення під дією нетрадиційних кормових добавок.

В лабораторії фізіології відтворення і трансплантації ембріонів інституту свинарства імені О.В. Квасницького (зараз Інститут свинарства і агропромислового виробництва НААН) за науковою програмою проводилися наші дослідження з вивчення фізіологічних і біохімічних особливостей травлення у свиней.

Дослідження концентрації мінеральних елементів на різних ділянках шлунково-кишкового тракту проводили хірургічні операції відповідно до методики накладання фістули на шлунок (за В.О. Басовим) та порожню й клубову кишку (за О.В. Квасницьким) методом періодів, використовуючи трьохмісячних свинок великої білої породи-аналогів за живою масою та віком. Згідно з прийнятою методикою проведення фізіологічних досліджень було сформовано три дослідних і контрольну групи по дві голови у кожній [3].

Вміст мінеральних речовин у різних відділах шлунково-кишкового тракту визначали за дії одно-, двокомпонентної та комплексної кормової добавки. Тварин 1-ої дослідної групи отримували 2% сухого мінерального концентрату (СМК), 2-ої – 1,7% ліпроту, 3-ої – 0,5% СМК, 1,25% ліпроту та 0,25% ехінацеї пурпурової від основного раціону [3].

Показники коефіцієнтів кореляції в контрольній групі між вмістом Са, Р, К та Na у шлунку, в порожній та клубовій кишках відповідали середньому і сильному зв'язку. У свиней, в раціоні яких була комплексна кормова добавка, такі зв'язки зростали ще більше [3].

З'ясовано, що в процесі травлення в залежності від складу кормової добавки та співвідношення між компонентами його змінюється і концентрація досліджуваних мінеральних речовин у хімузі.

На підставі проведеного кореляційного аналізу можна вважати, що введення до раціону поросят комплексної кормової добавки практично наблизило до «ідеального» співвідношення мінеральних елементів у кормі, що позитивно вплинуло на фізіологічний стан організму [3].

Таким чином, застосовуючи класичну методику хірургічних операцій з накладання фістул на шлунок і тонкий кишечник проведені дослідження за дії нетрадиційних кормових добавок у раціонах поросят та встановлені фізіологічні закономірності мінерального обміну в процесах травлення.

Список використаних джерел

1. Бомко В.С., Сиваченко Є.В., Сметаніна О. В. Корми і кормові добавки та ефективність їх використання в годівлі тварин: навч. посібник. Біла Церква, 2023. 225 с.

2. Кулик М.Ф. Засуха Т.В., Величко І.М. Традиційні і нетрадиційні мінерали у тваринництві. Київ: Сільгоспосвіта, 1995. 248 с.

3. Мироненко О.І. Фізіологічні особливості травлення у поросят під впливом окремих нетрадиційних кормових добавок : дис...канд. с.г. наук : 03.00.13 / інститут свинарства ім. О.В. Квасницького. Полтава, 2009. 142 с.

4. Важливість кормових добавок для свиней URL : <https://agronomy.com.ua/statti/2359-vazhlyvist-kormovykh-dobavok-dlia-svyniei.html> (Дата звернення: 06.02.2025).

Ніколенко І.В.

к. с.-г. н., доцент кафедри генетики, розведення та годівлі сільськогосподарських тварин,
Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна,

Данчук О.В.

д. вет. н., проф., заступник директора з наукової роботи,
Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН,
Одеська. обл., смт Хлібодарське, Україна

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА СВИНИНИ ЗА УМОВ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ РІЗНИХ КЛІМАТИЧНИХ УМОВАХ

Сучасні кліматичні зміни на планеті несуть із собою виклики для виробництва продукції сільського господарства, яке разом з цими змінами потребує переорієнтації від сталих вимог до пошуків нових рішень удосконалення вирощування тварин у мінливому кліматичному регіоні нашої